

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

19/1669-

9. juli 2021

Tysvær vindkraftverk - klage på godkjenning av tiltaksplan for hubro, midlertidig vei og godkjenning av transport

1. Bakgrunn

Ved NVEs vedtak av 20. desember 2006 fikk Tysvær Vindpark AS (Tysvær Vindpark) konsesjon til å bygge og drive Tysvær vindkraftverk i Tysvær kommune. Konsesjonen omfattet et vindkraftverk med en samlet installert effekt på inntil 39 MW og en om lag 10 km lang 66 kV kraftledning fra Hersdal til Klovning transformatorstasjon. Det ble samtidig gitt ekspropriasjonstillatelse for tiltaket. Olje- og energidepartementets stadfestet etter klagebehandling NVEs vedtak den 24. juni 2008 og vedtok statlig reguleringsplan den 12. juni 2009.

NVE godkjente MTA/detaljplan 31. mars 2017. NVE vedtok 18. desember 2019 seks konsesjonsendringer, blant annet om økt installert effekt, utvidet planområde og utsatt frist for idriftsettelse til 31. desember 2021. Samme dag godkjente NVE endringer i MTA/detaljplan for vindkraftverket, MTA for nettilknytningen og ekspropriasjonstillatelse for etableringen av nettilknytningen. Alle vedtakene ble påklaget. Departementet stadfestet vedtakene ved vedtak av 16. april 2020.

Ved vedtak av 30. juni 2020 godkjente NVE ivaretagelse av MTA-vilkår og tiltaksplan for hubro (heretter kalt hubro-vedtaket). Vedtaket er påklaget av Haugesund turistforening, Naturvernforbundet i Rogaland, Judith Bakkevig Håland og Tom Inge Håland, Norsk Ornitologisk forening (NOF), Haugaland og Karmøy ringmerkingsgruppe og Motvind Sørvest.

Ved vedtak av 30. juni 2020 godkjente NVE justeringer av MTA/detaljplan og tilbakemelding på ivaretagelse av vilkår, (heretter kalt vei-vedtaket). Vedtaket er påklaget av Tysvær

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Gro Caroline Sjølie
22 24 62 91

kommune, Haugesund turistforening, Naturvernforbundet i Rogaland, Judith Bakkevig Håland og Tom Inge Håland, Norsk Ornitologisk forening, Haugalandet lokallag (NOF), Karmøy ringmergingsgruppe og Motvind Sørvest.

Ved vedtak av 18. desember 2020 godkjente NVE søknad om transport innenfor hensynssone (heretter kalt transport-vedtaket). Vedtaket er påklaget av Statsforvalteren i Rogaland, NOF, Haugesund turistforening og La Naturen Leve (LNL), Motvind Sørvest og av Norges Miljøvernforbund.

NVE tok ikke klagen på nevnte vedtak til følge og oversendte saken til departementet ved brev av 16. april 2021.

Ved brev av 28. juni 2021 begjærte Motvind utsatt iverksetting. Departementet fant i brev av 5. juli 2021 ikke grunnlag for å ta anmodningen om utsatt iverksetting til følge.

2. Klagen

Klagen dreier seg om NVEs lovanvendelse og skjønnsutøvelse og at det er begått saksbehandlingsfeil. Departementet viser til NVEs presentasjon av innkomne klager og sentrale klagegrunner på s. 4 i klageoversendelsen av 16. april 2021. Klagen er overlappende i klagegrunner, og departementet behandler derfor klagen tematisk. Det vises til departementets vurderinger under punkt 3.

3. Departementets vurdering

Departementet kan i klagebehandlingen prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd.

3.1. Rettslig utgangspunkt

Norges Miljøvernforbund mener at NVEs transportvedtak er ugyldig ettersom vedtatte restriksjonsperioder og hensynsoner er fastsatt av departementet ved vedtak av 16. april 2020. Motvind anfører blant annet at NVE mangler kompetanse til å godkjenne endringer av endelig godkjent detaljplan/MTA og at ved å gjøre det omgjør NVE departementets vedtak. Tysvær kommune og Motvind anfører at den midlertidige veien som nå er godkjent av NVE, ikke var en del av saken som ble behandlet av departementet 16. april 2020, og at tiltaket dermed ikke automatisk kan regnes som en del av den statlige planen.

NVE skriver at hovedregelen er at det er NVE som følger opp MTA/detaljplaner, herunder godkjenner eventuelle senere endringer i slike planer. Dette gjelder også som utgangspunkt der hvor slike planer tidligere har vært klagebehandlet av departementet. NVE mener derfor at det er hjemmel til å behandle og treffe vedtak om endring av godkjent MTA/detaljplan. Departementet er enig i denne vurderingen.

Haugesund turistforening anfører at det ikke er hjemmel i energiloven § 3-1 eller energilovens forskrifter til å godkjenne hjelpeanlegg som for eksempel veier. NVE viser til at det fremgår av energiloven § 1-3 at elektriske anlegg er en fellesbetegnelse "*på elektrisk*

utrustning og tilhørende bygningstekniske konstruksjoner for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi." Veier, både permanente og midlertidige, massetak, riggområder og andre nødvendige hjelpeanlegg for bygging og drift av energianlegget, er å betrakte som slike tilhørende bygningstekniske konstruksjoner. Departementet er enig i denne vurderingen og mener at NVE har hjemmel etter energiloven til å godkjenne veier til vindkraftverket.

Motvind anfører at hubro-vedtaket er ugyldig fordi NVE har vist til feil hjemmelsgrunnlag i vedtaket. NVE skriver i vedtaket som godkjenner tiltaksplan for hubro, står at vedtaket har hjemmel i konsesjonens post 11 og 14, og at post 14 refererer til plan for måling av skyggekast. NVE presiserer at riktig hjemmelshenvisning skulle ha vært til konsesjonen post 11 og 13 om MTA, og at henvisningen til post 14 var en skrivefeil. Denne skrivefeilen endrer ikke på de faktiske forholdene i saken, eller på NVEs hjemmel til å treffe vedtaket. Departementet understreker at feilhensvisning ikke fører til at vedtaket er ugyldig.

Departementet viser til departementets brev av 5. mai 2020 til Fylkesmannen i Rogaland hvor det er uttalt at vedtaket av 16. april 2020 om at konsesjonen gis virkning som statlig plan etter plan- og bygningsloven § 6-4 tredje ledd, omfatter hele konsesjonen til Tysvær vindkraftverk, med veier, hjelpeanlegg osv.

Departementet konstaterer at NVE har godkjent veien som et nødvendig, midlertidig hjelpeanlegg for bygging og drift av vindkraftverket. Etter departementets vurdering er nødvendige, midlertidige hjelpeanlegg innenfor rammen av gjeldende konsesjon. Departementet viser for øvrig til at veien skal tilbakeføres etter anleggsperioden, og ikke medfører varige arealbruksendringer.

3.2. Saksbehandling

Flere klageparter mener at det ikke foreligger en reell klagemulighet på vei- og transportvedtaket siden tillatelsen til å bygge midlertidig vei ble gitt 30. juni med oppstart 1. juli.

NVE skriver at et vedtak kan iverksettes fra det er fattet. Klage på vedtak er ikke til hinder for at vedtakene kan iverksettes. Departementet er enig i denne vurderingen og viser også til at veien er midlertidig og at den skal fjernes etter anleggsperioden.

Flere klager på at det er manglende konsekvensutredninger av den midlertidige vegen før vedtak ble fattet. NVE skriver at virkningene for nærområder og omgivelser, landbruk, kulturminner og naturmangfold, samt terrenginngrep og istandsetting, er vurdert i vedtakene. Videre skriver NVE at veien er midlertidig og skal tilbakeføres etter anleggsperioden. Veien vil beslaglegge et begrenset areal i en begrenset periode. NVE mener at saken var tilstrekkelig utredet før vedtaket ble truffet.

NVE skriver at kunnskapsgrunnlaget og virkningene for kongeørn og hubro er kommentert og vurdert i hubro- og transport-vedtakene. NVE skriver at det er gjentatte ganger

kommentert at vindkraftverket kan fortrenge, forstyrre og skade fugl. I transport-vedtaket skriver NVE at virkningene av vedtaket på kongeørn og hubro er usikre og vanskelig å vurdere, og erkjenner at vedtaket kan ha negative virkninger på disse artene. Konesjonær skriver at Norconsult har vurdert at det er svært lite grunn til å tro at transporten vil ha negativ effekt på eventuell hekkingen.

Departementet viser til at NVE i vedtaket blant annet vurderer forholdet til kulturminner og naturmangfoldlovens bestemmelser om offentlige beslutninger. Departementet er enig med NVE i at virkningene for tiltakene er tilstrekkelig utredet og vurdert. Det vises til NVEs vedtak av 30. juni 2020 og redegjørelsene for mottatt dokumentasjon på undersøkelser.

Klager på feil og mangler i faktum for transport-vedtaket.

Haugesund turistforening og La Naturen Leve anfører at NVE ikke har forstått realitetene i saken, og viser til at det er snakk om massetransport og grusing av veier.

NVE skriver at det er gitt tillatelse til *transport* gjennom hensynsonen. Konesjonær varslet NVE allerede i desember 2019 om at vilkåret, med en seks måneders restriksjonsperiode (for kongeørn), ville gi store utfordringer med hensyn til anleggsgjennomføringen og ferdigstilling av anlegget innen fristen for idriftsettelse. Videre skriver NVE at det i transport-vedtaket er fremlagt kartmateriale som dokumenterer beliggenheten av kongeørnreiret og avstanden til veien. Det fremgår av dette materialet at reiret er skjermet for direkte innsyn fra den aktuelle veistrekningen. NVE kan ikke se at de har lagt til grunn feil eller manglende faktum for de påklagede vedtakene. Departementet er enig i denne vurderingen og viser til nærmere begrunnelse i NVEs klageoversendelse 16. april 2021 hvor det i perioden 5. juli til 31. juli er snakk om tillatelse til *transport*.

3.3. Skjønnsutøvelse

Hubro-vedtaket – Godkjenning av ivaretagelse av MTA-vilkår og tiltaksplan for hubro

Motvind anfører at det er feil hensynssoner som er etablert i tiltaksplanen for hubro, og at dette er et brudd på konsesjonen. Motvind viser til at NVE refererer til Multiconsults notat om hensynssoner for fugl ved anleggsarbeid. I klagen refererer Motvind til de anbefalte avstandene og periodene for hubro og mener at anleggsarbeidene skulle hatt en minimumsgrense på 1000 meter og ikke 750 meter.

NVE har vurdert tiltaksplanen for hubro der konsesjonær presenterer hensynssoner. For sprengningsarbeider og helikopter ble det foreslått hensynssone på 1000 meter. For transport og anleggsarbeid foreslo konsesjonær differensierte hensynssoner på 750 meter for transport og 1000 meter for anleggsarbeid. Videre opplyste konsesjonær at det ikke er siktelinje fra lokaliteten til der det skulle gjennomføres anleggsarbeid. NVE vurderte at dette var tilstrekkelig for å ta hensyn til hubro ved den aktuelle lokaliteten.

I konsesjonærs tilbakemelding på NVEs varsel om pålegg om stans i juni 2020 etter melding om hubroobservasjon lenger sør i området, skriver konsesjonæren at de vil: *"innføre hensynssoner i hekketiden for hubro (til og med 31. juli). Innenfor 1000 m fra det lokaliserte*

punktet vil det derfor ikke foregå sprenging eller helikoptertrafikk. Siden Hersdalsvegen på det nærmeste ligger 850 meter fra det lokaliserte punktet, vil det heller ikke foregå anleggsarbeid på noe sted innenfor en 750 m sone fra punktet."

NVE mener at de to innarbeidede hensynsonene for hubro i tilstrekkelig grad ivaretar hubro ved etableringen av Tysvær vindkraftverk. Departementet er enig i denne vurderingen og legger vekt på vilkårene om supplerende undersøkelser av ungeproduksjon, som er satt i NVEs vedtak av 30. juni 2020.

Vei-vedtaket – Behovet for midlertidig vei, adgangen til å godkjenne veien og justeringer

Det er klaget på behovet for den midlertidige veien, adgangen til å godkjenne den og at det er feil og mangler i kartene. NVE skriver at endringene av veien skal behandles som endringer og justeringer av MTA/detaljplan. NVE viser til vei-vedtaket hvor det går frem at den endrede arealbruken, etter NVEs vurdering, ikke vil ha andre landskaps- eller miljømessige konsekvenser enn tidligere godkjent løsning. Endringene er heller ikke av en slik karakter at det setter fordel-ulempevurderingen for konsesjonen i et nytt lys.

Tysvær Vindpark skriver at de mindre endringene i veitraseen som er godkjent, er gjort for å ivareta landskapsmessige virkninger og biologisk mangfold med bakgrunn i gjennomførte undersøkelser.

Det er i vei-vedtaket vurdert at justeringene utenfor arealbrukens grenser er så marginale at tidligere vedtak om godkjenning er dekkende. Departementet er enig i denne vurderingen og legger vekt på at det er opplyst i saken at den midlertidige veien er ment som et avbøtende tiltak for å minimere negativ påvirkning på eventuell hekkeaktivitet for kongeørn.

Transportvedtaket – klager på godkjenning av transport innenfor hensynsone

Samtlige klager er uenige i NVEs skjønnsutøvelse i vedtak om godkjenning av transport innenfor hensynssonen. Haugesund turistforening og La Naturen Leve anfører at NVE tilsesetter naturverninteressene, og mener at alle vedtak systematisk går i favør av konsesjonæren. Motvind, Haugesund turistforening og La Naturen Leve viser til at Statsforvalteren i Rogaland har anbefalt at søknaden avslås og at dette må veie tungt.

NVE skriver at utgangspunktet er at krav og føringer i godkjent MTA/detaljplan og vilkår som er satt ved godkjenningen, skal ivaretas. Det kan imidlertid ved enkelte anledninger være forhold som gjør at det er nødvendig å søke om å justere den godkjente planen, og/eller søke om dispensasjon fra planen eller vilkår som er satt ved godkjenningen. NVE vurderte i transport-vedtaket at konsesjonæren i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort at prosjektet er i en slik situasjon, der hensynet til kongeørnlokaltet og hubro må vurderes nærmere med sikte på å kunne gjennomføre avgjørende aktiviteter som realisering av vindkraftverket innenfor fristen. NVE viser til Norconsults rapport som konkluderer med at gitt de planlagte transportaktivitetene, avstanden fra reiret og skjerming på grunn av topografi, så er det svært liten grunn til å tro at dispensasjonen vil ha noen negativ effekt på hekkingen. I juli vil et eventuelt kull ha etablert fjærdrakt og vil være mer robust enn tidligere i sesongen og

sannsynligheten for at foreldrene forlater ungene så sent i prosessen er også betydelig redusert. Departementet er enig i denne vurderingen og legger også vekt på at konsesjonæren har gjennomført tiltak for å tilpasse anleggsarbeidet så mye som mulig for å redusere negative virkninger på hekkelokaliteten. Departementet opprettholder NVEs vilkår om overvåking ved transporten.

Norges Miljøvernforbund og Motvind anfører at hubro ikke er tilstrekkelig ivaretatt i transportvedtaket. Motvind viser til at det er mange nye observasjoner av hubro i og like ved planområdet, og anfører at disse observasjonene og det påviste hubroireiret må være lokalisert innenfor hensynsonen for hubro. NVE viser til at det i den godkjente MTA/detaljplanen er en generell restriksjonsperiode mellom 1. april og 30. juni av hensyn til fugl og vilt. I tillegg er det, ved godkjenningen av tiltaksplanen for hubro, innført to differensierte hensynssoner for hubro, med restriksjonsperiode fra 1. februar til 31. juli.

NVE har i vedtak vurdert virkningene av transporten på hubroen ved Tysvær vindkraftverk. Tysvær Vindpark opplyser at hekkelokaliteten for hubro ligger rett i underkant av 1000 meter fra svingen det er søkes om dispensasjon for transport. Lokasjonen ligger skjermet på motsatt side av Årvikfjellet og med Ørekjertoppen mellom. Det er derfor vurdert at trafikk i det aktuelle området ikke vil ha betydning for hekking. NVE mener samlet sett at det er tatt tilstrekkelig hensyn til hubro i vedtaket om godkjenning av transport. Departementet er enig i denne vurderingen og legger vekt på avstand og topografi mellom vei og hubrolokalitet.

Departementet kan ikke se at det i klagen er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre NVEs vedtak.

4. Konklusjon

Klagene tas ikke til følge. NVEs to vedtak av 30. juni 2020 og vedtak av 18. desember 2020, stadfestes.

Departementets vedtak i klagesaken kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd, første punktum.

Med hilsen

Tollef Taksdal (e.f.)
underdirektør

Gro Caroline Sjølie
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Norges vassdrags- og energidirektorat

Adresseliste

Haugesund

Turistforening

Motvind Sørvest

Naturvernforbundet i

Rogaland

Norges

Postboks 593

5806

BERGEN

Miljøvernforbund

Norsk ornitologisk

forening Haugaland

Statsforvalteren i

Postboks 59

4001

STAVANGER

Rogaland

Tom Inge Håland og

Judith Bakkevig

Håland

Tysvær kommune

Postboks 94

5575

AKSDAL

Tysvær Vindpark